

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen két héten kétszerként, azaz
 kétfelét kétszerként.
 A helyben: vi. 1 k r e
 1 évre 12.— fr. fél évre 6.— fr.
 6 hóra 3.— fr. 3 hóra 1.— fr.
 1 hóra 1.— fr.
 Hirdetések árfja:
 8 soros betűs sor egy sora 10 k r.
 6 k r., minden következőnél 4 k r.
 Bélyegdíj külön 80 k r.
 Nyitólár sora 15 krajczár.

Szerkesztőség:
 Az arad-országi egyesült vasutak pa-
 lotjában.
 Bérmentesen levelek csak ismert
 kézifogadunk el.
 Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
 Az arad-országi egyesült vasutak pa-
 lotján van, hova a hirdetések, elől-
 tási pénzek és a kiadás körüli pan-
 asok bérmentesen küldendők.

Horvát viszonyok.

Budapest, aug. 26.
 (F.) A horvát miniszteri tárcza tegnap óta ismét be van töltve. Bedekovich Kálmán halála óta csak néhány nap múlt el, s azért az új kinevezést igen hamar megérkeztetnek üdvözlhetjük. Es erre nagy szükség is volt s Tisza Kálmán miniszterelnök nem ok nélkül sietett e kinevezéssel, mert olyan fontos pozíció, minő a horvát miniszteri, nem lehet és nem szabad még rövid ideig sem provizoriumban hagyni. A lakus nagy közönség azt hiszi, hogy a horvát miniszteri tárcza, azért, mert tulajdonképen tárcza nélküli tárcza, s mert nem nagy miniszteri statussal dolgozik, sine cura állás. Pedig ez igen nagy tévedés. Igen kényes és fontos természetű állás az. A magyar anyaország és Horvátország közti közjogi viszonylatok — sajnos — még mindig minőségben kimerítve, s nál kevésbé elintézve; a reguláris bizottságoknak még igen sok és nehéz feladatot kell megoldani; és ezen kétoldalú követelményeknek, melyek horvát részről nem egyszer túlzó szenvedélyek föllángolását idézték elő, kiegyenlítő újjan kell a horvát miniszternek haladnia.

A választás, melyet a miniszterelnök tett a Dráván innen és tul, egyaránt közhelyessé teszi, — s ha valami, ugy ez az egyetlen körülmény, mely az új miniszteri állást megkönnyíti — mert Josipovich Imrében magyarok egy, mint horvátok Bedekovich méltó utódját látjuk, kiben a tapírtat s az erély a magyar hazafisággal egyesülve van, melyet korántsem sár ki az, hogy valaki horvát. Josipovich választása tulajdonképen azért ment oly hamar végbe, mert ő már miniszter-jelölt volt. Mikor ugyan 188. ószán a sajnálatos ezimer botrányok után Bedekovich be akarta nyújtani lemondását, Josipovich már akkor kombinációba volt véve. Minthogy azonban Tisza Kálmánnak sikerült rávenni Bedekovichot, hogy fontos pozícióját épen válság idején el ne hagyja, ami kétségkívül csak fokozta volna a zavart, Josipovich egyelőre csak miniszter jelölt maradt. S mostanig maradt számára

Horvát viszonyok (Folytatás)

fenntartva, hogy hasznos és kitünő szolgálatát hazája javára fordíthassa. Az, hogy akad egy Bedekovich, egy Josipovich és akadnak még más kiváló férfiak is, kiknek neveit most a tárcza betöltésekor emlegetni hallottuk, ez nagyon megnyugtató jelenség, mert azt mutatja, hogy a horvát közvélemény produkál oly vezérferfiakat, kik a szent István koronájához való hűségbe helyezik hazafiságukat.
 Pedig az említett 83-ki válság kitörésekor ugyancsak tűzőkódó módjára vetette ki a helyzet a horvátok mérges ellenségeskedését. S bár bizonyára akkor is akadtak mérsékelt elemek, kik jó horvátok, de egyszerűen az anyaországban hű hazafiai voltak, ezek elfütek a tömeg mögött, ezek nem voltak vezértényezői a horvát közvéleménynek. Es az volt sajnos és szomorú, hogy a nagy szenvedélyvel vitatott, ma már mindkét oldalról szerencsésen elfelejtett incidens nem volt egyedül oka a válságnak, hisz az magában alig lett volna alkalmas ily ellentét-kérdésekre, a szenvedélyek fölkelésére, s a teljes és határozott szakítás kockázatának mindkét részről való fölvetésére. Hanem azért fejlődtek ennyire a dolgok, mert a horvát autonom tényezők hivatalos elemeiben a magyar államiság ellen irányított szándékok lappantak régóta, melyek titokban burjéneztek, s a czimerjegy csak alkalmat szolgált a kitörésre.
 Azóta mindössze 6 esztendő múlt el, s e rövid idő alatt nagy változás állott be. Nem szabad ugyan megfeledkeznünk arról, hogy államellenes irányzatok bizonyos körökben ma is lappanganak, és nem is kicsinyeljük ezeket, mert tudjuk, hogy velők zsámot kell vetnünk; de nagy változást látunk a viszonyok alakulásában mindazonáltal, mert az egykori unio-párt, melynek gyökereit sikerült a közvéleményből egy erőteljes és ellensúly nélkül folytatott agitációnak kiirtani, most ismét határozottan a vezérszerepet veszi által az igaztók ellenében.
 E nagy benső átalakulás körül Bedekovich Kálmán mellett, ki a legkedvesebb emberek egyike volt, különösen

Horvát viszonyok (Folytatás)

nagy érdem illeti meg gróf Khuen-Hédervány Károly bánt, ki valódi államférfiúi öntudattal él a feladatnak, melyre vállalkozott; s a munka, melyet végrehajtott, az eredmény, melyet elért, nem csupán neki, hanem egyáltalán a magyar közéletnek, az alkotmányos politikának, államiságunknak legnagyobb sikerei közé tartozik. Nem mondjuk, hogy minden már jóvá van téve, hisz hat rövid év arra nem lehet elég; de mondjuk azt, hogy az a szellem, melyet gr. Khuen-Hédervány a horvát kormányzatban és alkotmányos életben érvényesíteni tudott a horvát nemzeti és autonómikus érdek meleg felkarolása mellett szt. István koronája integritását szigorú jelezővé tette a Dráván tul.
 Első sorban a horvát közélet tartozik ezét köszönettel a bánának, mert már is felszabadult bizonyos túlzók uralma alól, s visszajutott természetes vezetőse alá azoknak, kiket, mint a mérséklet és törvényszerűségei híreit, hazájukban a vezérszerepet megillet. De elismerés illeti a magyar politika általános szempontjától is és a miniszterelnök joggal mutathat rá, hogy a magyar és horvát érdekek egysége, a tróuzhoz, az alkotmányhoz, a Szt. István koronájához való ősszinte ragaszkodás soha határozottabb módon nem érvényesült a horvát közéletben, mint mióta a jelenlegi irányzat uralkodik e tartomány kormányzatában.
 Ebben a nagy szerű politikai munkában munkatársaként, s bán mellett, örömmel üdvözli Josipovich Imrét az egész magyar és horvát közvélemény!

A czár szeszélyei.

(Politikai levelezésből.)
 Berlin, aug. 25.
 Háromszor, részint téli hivatalosan, sőt részben hivatalosan, intézkét innen kérdést Gacsuinba, hogy mikor lehet számítani a czár látogatására. Az orosz császári szék helyéről eredetileg az a tudósítás érkezett, hogy a czár mindenestre még augusztus hó folyamán ohajja megenni a látogatást s a maga részéről minden képzelhető pompát ki akar fejteni, hogy megmutassa, mily rendkívüli nagyra becsüli a találkozás német unokatestvérével. Sándor czár hajón fog jönni s nemcsak fényes kíséretet hoz magával, hanem egy impozáns hajóhad által is kísérteti magát. Ha Vilmos császár örömet akar neki szerezni, egyezzen bele, hogy az ősz-jövetel egy tengerparti városban történjék és Sándor czár igen fog örülni, ha esodálhatja ama nagy haladékok, melyeket a német flotta az utóbbi évek alatt tett. Erre Vilmos császár Kieit tűzte ki a találkozás helyéül és intézkedett, hogy egy impozáns német hajóraj teljesítse a császári tisztelgetést az orosz vendégnek. Ekkor az az üznet jött Pétervárról, hogy a czár és családja rosszul érik magukat és személyes biztonságukat okából legihűbb szolgálk sem tanúsolják, hogy a császári pár ez időszereit egy tágas sikokat átszél utra induljon, itt már számoltak ama határozott tényre, hogy a czár most már semmiesetre sem jön augusztusban. A hajórajt visszarendelték s a lapokra titkon értekezre adták hogy ne szelleztesek tovább a dolgot. Egy szerre csak, — a császár éppen Osbornoban volt, — azt kérdéztette a czár, hogy látogatása mikor és hol lenne kelle-

A czár szeszélyei (Folytatás)

mes és v ljon nem ellenszék-e, ha a nagy kíséreten kívül még egy tekintélyes politikai-diplomáciai apparátust is hoz magával. Nem szeretne pusztá udvariasági tény végzem, hanem az európai béke érdekében teljesen ki akarja aknázni az alkalmat, és a világnak eklatáns bizonyítékot akarnek szolgáltatni arról, hogy Oroszország a legmelegebb s legbuzgótlenebb barátja a világkébe ten artásának. Vilmos császár természetesen a legnagyobb örömmel adta beleegyezését s teljesen orosz rokona tetszésére bista a találkozás helyének és idejének meghatározását. Ekkor Sándor czár épp azokat a napokat jelölte ki, melyeket a császárnak Görögországban kell töltenie. Es már jöcskán hasonlított egy kis ingerkedéshez, de itt mégis megörizték hideg vértüket és sajnálattuk fejtek ki a fölött, hogy e terminus nem fogadhatják el. Ez épp oly udvarias, mint mélyen érzett szavakkal történt. Ugy látszik, ez mélyebb hatást keltett. A czár sajtókezelget írt levelet küldött a császárnak, mely — mint udvari körökben beszélik — igen udvariasan és szívélyesen hangzik — melyben Sándor czár látogatása f. hó 28-ára van jelölve s a találkozás helyéül Potsdamot kéri, vagyis azt a helyet, hol a Hohenzollern és Romanow házak közt a rokonság legteljesebb s eszokosorosan a legbensőbb módon megpecsételtetett. A czár eskély kísérettel jön, mint kijelentette azért, hogy a látogatás ki ne vetkztetésű belső családi jellegű. A politika — véli a czár, — csak elidegenít . . .
 Összintén megvallva, itt még ma sem igen hiszik, hogy a czár csakugyan eljön s ha jön, látogatásának — legújabb saeszélyének megfelelőleg — semmiféle politikai értéket nem tulajdonítanak, a mint hogy a kancellár sem tördik tovább a dologgal és csak ugy akar Potsdamba, illetve Berlinbe jönni, ha a czár határozottan kívánja, a mit azonban ő nem hisz.
 Ha tehát alig lehet arra számítani, hogy a czárral és kormányával a világkébe érdeklében érdemleges megbeszélés, vagy megálapodás történjék. Sándor czár látogatása mégis kedvező következményekkel járhat a világkébe fenntartására. A czár mindenesetre látni fogja itt, hogy Németország és szövetségesei egyrészt nével vannak atól, hogy Oroszország tekintélyében és jogos

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

(Augusztus 28.)
Naszreddin sah.
 — Vambéri Arminól. —
 Semmi sem mutatja jobban a kontinentális, de különösen a francia és német sajtó egy részének fonákágát és ezán ndó feltellességét, mint az a hang, melyvel most és 16 évvel ezelőt az Európában az őz persza királyról megemlékeztek és szólnak ma is. Akkor tájt az szükségesnek tartottam némely német és francia lapban ezen megboosáthatlan pajzánás, hogy ne mondjam nevetlenség ellen kikelni, kiemlélven a többi kzt, hogy ha a persza kiraly az egyik vagy más udvar etikettje ellen vétközött volna is, est nem kellene éppen nagy bünekben botudni, minátn alig találkozik egy európai souveránnal, ki az ászai különböző udvarokat bejárva, az ottani szokásokban és modorokban kisebb-nagyobb botlásokat el ne követne. No de biz én hiába prédikáltam. Tizenhat év múlva Naszreddin sah újra meglátogatta Európát és a sajtó bárdolatlan hősei nemcsak hogy neki esnek a legizlet-nebb támadásokkal és legotrombább élezeskedésekkel, hanem még a hazugrág nemes fegyverzés is nyulnak, a mennyiben Naszreddin sahnak „The Diarg of H. M the Shah of Persia“ (London, 1874 ben) megjelent könyvből oly kivonatokat közölnek, melyekből az eredetiben egy árva betű sincs. A mit a nyásas hazai olvasó mind-éddig a persza király furfangos ászai barbarság, nevetlensége és mulattató ötletei felől a lapok útján hallott, az elejétől végeig merő kóbolmány, mely csak az újdonságukban sztkölködő reporterok alantás tudatlanságának készni létét.
 Naszreddin sah, Persiának jelen kiralya, kivel szerecsén most 26 évvel ezelőt teheráni palotájában megismerkedni, oly férfé, ki nemcsak Persiában, hanem az egész keleten ritkítja párját és a ki műveltség, elmehetőség és hazaszeretet tekintetében még európai fejedelmekkel is bátran versenyzhet. Nevelése szigorúan mohamedán és

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája (Folytatás)

ásziái volt s már ifju korában egyes verselése által tűnt ki. Igen korán belátván, hogy egy keleti fejedelmnek ma nap nem elég keleti kulturában jártasnak lenni, ő még abban az időben, mikor Tebrizben mint trónörökös léte, európai befolyásnak szívezen engedett és még mint koronaherceg földrajzzal történelemmel és francziaanyelvvél foglalkozott. Később arra törekedett, hogy udvarához európai tisztteket és orvosokat oszalagossan: Angolok, francziák, olaszok, németek és magyarok felálva álltak szolgálatjában, részint a főváros területén, részint a tartományokban és a ki csak vele érintkezett, mind azt állította, hogy bármennyire fasultak a persza kéz- és magánélet szokásai, a persza király maga előnyösen kiválk a népéből s uri ember tetőtől talpig.
 Hogy Naszreddin sah csakugyan előnyösen különbözik akár a persza trónon ülőlétől, akár más belső ászai fejedelmektől, kiténik ama belső viszonyok, mely közte és a többi európai udvarok közt letkezett. Mert hiába, tény, hogy egy 60 év felé hajló keleti fejedelem a maga ászai kényelme és fénye elhagyásával Európába jön, hogy itt városról városra jártában muzeumok, akadémiák, tudományos intézetek és képtátrak látogtásával műveltségét szaporítsa, es a tény, mondóm, nem mindennapi ténemény és kétségkívül gyümölkre, ha ugyan nem díszrettkre érdemes. Persze Persia maga nem igen haladhatott abban az irányban, a melyben fejedelme művelődött, mert mi ttrés tagadás, a perszák, dacára kiváló szellemi tehetségüknek, az európai civilizációban még jó mögötte állnak a törököknek is. Persia rendes szere csak most kezd európai szint ölteni, ipara és kereskedése sokkal tekintélyes bb ugyan mint Törökországé, de a közlekedési utak teljes hiányában az ország belszejébe csak nagynehezen lehet jutni, a mi pedig legszomorubb a persza államéletben, és a még mindig ászai mintára mőködő közlgasgátás és igazságszolgáltatás kezdetleges volta. Mindozokon Naszreddin sah egész odaadással és ritka erélyvel segíteni akar. Csak alig egy éve még, hogy egy at-

Hogyan került vissza öreg apám arany órája?

(Igaz történet.)
 Szegegy boldogult öreg apám beszélt nekem a következő történetet.
 Ifju korában volt annyi vagyona, hogy tisztességesen megélhetett volna belőle. Azonban jólelkűségét másoknak ravassága és nyereség-vágya felhasználta, s ő a bukás örvényének szélére jutott. Rokoni megtagadták, barátai elhagyták a már-már a kétségbeesés torkába astart rohanni. Fájó szívvel gondolt családjára, neje és apró gyermekeire; — ha csak tekinthet, a kötelesség érzetből új erő merített magának — felsőhajtott, gondolta magában, hogy a jó leten nem hagy el senkit, a ki ő ben e és onmában bízik, s csak tirt újra és újra családjára kedvéért.
 Keresete nem volt, hitelle még kevesebb. Még a régiebb időből maradt neki egy kis adóssága, ez-kért is zaklatták őt hitelből.
 Hova menjen, mit csináljon? Mivel keresse a mindennapi kenyeret?
 Lakott abban a közönségben egy zsidó, akivel ő még a régiebb boldogabb időben sok jót tett. Elment tehát ahhoz Kérte őt,

Hogyan került vissza öreg apám arany órája? (Folytatás)

segítse ki, ha csak lehetőség, s, ötven forinttal. Elmondta neki, hogy mincen ugyan semmije, de tud és akar dolgozni és mihelyest teheti, kamatostul visszafizeti. Kérte a zsidót, hogy segítsen nyomorgó családján, hisz ő is tett már jót velők, ezután is fog velők tenni, ha a szerencse fordul, mert hat ahányat a kerék alá, — annyit fordul fel is.
 Mózi zsidó nagyon rajnáta, hogy ez uttal nem segíthet kézzelpésszel, de jó lelkeségtől tanuskodott az, hogy megkínálta öregapámot egy arany órával, melyet tegnap vet egy előkelő megörvöl. Őrtől. Őrig apámnak nem volt mit tennie, szorultságban elfogadta. 60 frtban állapodtak meg, mint áraban.
 Volt abban a közönségben egy gazdag uri ember, aki zalogra szokott kölcsönözni.
 Es az uri ember egy régi görög család ivadéka, adott az aranyórára 30 forintot kölcsön, két hónapra két forint kamattal mindjárt le is hozott és megmondta, hogy a tökélt ő g apám a határidőre pontosan fizesse vissza, mert különben órája oda vész.
 Drága kamat volt ez, az igaz, de a megörvöl semmit sem drágai, a szűkség nagy volt e háznál. A mostani világban est sokan nem hiszik, de akkor az ily-n dolog napi renden voltak s az uszorosoknak jó dolguk volt.
 Öreg apám segíthetett magán, munkát is kapott és sora kezdett jobban menni. A fizetési határidő eljött, s nagy keservesen összekapargatott magának annyit, hogy az órat kiváltotta Elment tehát ahhoz a nőhoz, letette a 30 frtot és az órat átvette, mely egy tokba volt belyerve. Min'án más is volt ennél az urnál, a tokot fel sem nyitotta, hanem zsebre dugta és a távozott. Csak később nézte meg az órat és mily nagy volt meglepetése, az óra ki volt oserővel egy sokkal kevesebbet érő órával.
 Öreg apám azt sem tudta hamarjában mit csináljon. Maso-p vissza ment ahhoz az urhoz s nem akarta őt megsérteni, azt vélve, hogy talán a ceere tévedésöl történt, ismét kért atól az uról 30 frtot az órára kölcsön. Azaz ur, felejtítia a tokot, megnézi az órat, visszaadja, és azt mondja, hogy nem ad rá tíz frtot sem, nehogy harmozza.
 Tehát nem tévedés, hanem szándékos csalás!
 Mit lehetett tenni? Öreg apámnak hallgatni kellett, felejtémet elenne nem tehetett, mert a dolog négy eszmeközti történt, azaz ur gazdag volt, öreg apám meg sze-

Hogyan került vissza öreg apám arany órája? (Folytatás)

gény, s ily dolgokban a gazdagoknak van igazságok, a szegényeknek nincs.
 Öreg apám nagyon jó lelku ember volt, gondolta magában, majd helyre lesz ez valamely útvé mert ahányat a kerék fel, annyit alá is.
 E közben évek múltak, s öreg apámnak mi dig jobban-jobbán ment sora. A szegény zsidónak a 60 forintját becsülettel visszaadta, egy kis kamattal is megtoldotta.
 Azaz ur pedig óriási léptekkel kezdett gyulapadni. Minden fizete, minden vállalata sikerült és virágzott, s családjá nagy pompát vitt.
 Leányainak gazdag előkelő urak tették a szépe, remélve a nagy hozományt.
 Történt egy időben, hogy öreg apám nál megjelent egy kopott ruhájú egyéniség, s elpanaszolta, hogy ő mennyi szerencsétlenségben ment keresztül. Szerencsétlenségének egyik főokán éppen azt az urat nevezte meg, aki öreg apám óráját kisorsította; egyszerűen ő is mondta, hogy bosszút akar rajta állani.
 Öreg apám csitította, vigasztalta őt. Jó az leten, amin engem megsegített, megsegíti őt is, csak el ne eszgedjen.
 De a kopott ruhájú egyéniség nem nyugodott meg.
 — Nemcsak hogy tönkretett engem, de családi életemet is feloldta, mondá ő.
 Erteni lehetett, hogy bosszujá mélyen gyökerezik, o thatalian gyűlöletben.
 Volt annak az urnak, nevezte őt Gáspárnak egy gyára. A gyár kényeje messze kimagaslott a vidéki városka alacsony házái közül, mintha uralkodnék felette.
 Gáspár ur búszkún kocsikázott nejevel és gyermekeivel a városban végig, bo-dog-ságát, vagyonát még a megelőgedettek is irigyelték.
 De lelkiismeretét nem irigyelte senki. A világ ugyan hamar felejtli a gazok tetteit, ha azokat pénzzel tudják palatolni, a becsület a vagyonnal nő és apad, de mégis voltak a városban, a kik a kulfai nyek nem hittek — akik egyet-mást tudtak és nem felejtettek.
 A kopott ruhájú egyéniség beállt Gáspár ur gyárába fitűnek. Jól viselte magát, senkinek sem vettét, kötelességet pontosan teljesítette, főntke a gyár igazgatója még meg is kedvelte.
 Egyedül öregapám gyanított, hogy a kopott ruhájú egyéniség csak azért eszűdött Gáspár ur gyárába, csak azért viseli magát józann és jól, hogy bosszuját jól kiszámítsa, gyanu nélkül végrehajtsa.
 Egy ízben találkozott Gáspár urral, s

len előléte és ép testalkat magyar állam- polgárok, kik 18-ik életévüket a tanfolyam befejeztéig eléri a iskolai előkészítés leg- alább a középiskolák szabályszerű bevezetését (életességi illetve zárviszsgálattal) igazolják. A tanfolyam 10 hónapig tart, tehát 1890. évi januus hónap végéig, a midőn a hall- gatók alapszolgálatot tartoznak tenni, mely- nek sikere kiállással a posta és távirat- hivatalokhoz gyakorlati próbázásigazgatóra oszta- tnak be. Megjegyzendő, hogy az első évi 1889-89-iki tantárgyat 46 hallgató vé- gazta, kik közül 43-an az alapszolgálatot f. évi június hó végéig letették a kereske- delmi miniszter ur ő Nagyméltósága által nyomban kinevezettek díjas posta- és távirat- igazgatókká, sőt három hallgató, az alapszolgálatot „jóles” eredményekkel t- ták le, azonnal 700 frt évi fizetéssel a sza- bállyal lakbírlélményei postá- és távirat- igazgatókká lettek kinevezve. Az első évi ta- nufolyam halgatói e szerint az alapszolgá- lat letétele után mindannyian alkalmazást nyertek.

— A phylloxera rovar elhurozolásának megakadályozása céljából Szt. Andrást, M. r. c. falvát, Jézus és Róka-temesmegegyei községek határai zár alá vétettek.

— Modern szerelem. Hogy a XIX-ik században az igazi szerelem miként nyilat- kozik mutatja a következő eset: Egyik a r a d i izraeliták házas esküvőre készül- tek. A menyasszony teljes díszben, látóval a koszorúval fején állott szerelmes vő- legénye előtt. Mielőtt azonban templomba indult volna, a szerelmitől tulboldog vő- legény követelte leendő apjától, hogy tegye le a hozományt, a mit ígért, mert míg ezt meg nem teszi, ő se megy eskü- vőre. Mivel pedig az após kevesebbet akart adni a kiátkozott hozományánál, a vőlegény kapta magát s trakkban, klackban, a meny- asszonyi oszlokkal kezében — o d á b b a l l o t t . . . Ez az eset, azt hisszük, elég a modern szerelem illusztrálására.

— Furcsa kiegyenlítés. Két „ingyen- elő” fordult be egy helybéli vendéglőbe s ugyancsak ott ittak egy elkölönített asz- talnál. Egyszer csak az egyik ur kiment a vendéglőből a szepen elavított. Az ottmaradt pártisanak pedig egy veres kiráczára sem lévén, nem volt képes a „szobát” kifosztani s így kénytelen volt a tulajdonos nem dora- gatorium mellett kibocsátani. Ugy éjteli 1 órakor felkereskedett a tulajdonos és e ment egy éjteli kávéháza s ott találta a bliz- ceselő ingyendőt. Szepen a háta melé hu- sódott s nézte a játékot. A sors ugy akarta, hogy éppen az ő embeire nyerjen egy 4 frtos partitét. Utána is akart már nyulni, midőn hirtelen a vendéglőbe felvőve az ősz- get, levonta belőle a 3 frt 65 krnyi adósságot, visszaadott neki 35 krt, s a trasság hng- gos nevelése között beszélte el kényserült kiegyenlítésének okát.

— A vörheny uralg Német-Szt. Péter községben. A járvány tartama alatt 35 gyer- mek betegedett meg és 2 gyermek esett a járvány áldozatává.

— Egy tanuló felvételei teljes ellátásra művelt családánál. Van szorgos, a frász- seel- het a tanuló korrepeticiójában és a francia nyelv alapos tanításában is. Tud. közödéhatni szerkesztőségünkben.

HAZÁNK ÉS A FOVAROS.

— A persa sah Budapesten. A sah az „Iris” gőzhajón indult el Bécsből hétfőn reggel, a Pozsonyál és a többi dunaparti vá- rosoknál is rokonszenves fogadtatásban részesült. Budapesten a miniszterek s a hatósá- gok főbbjei és a többi hivatalosok este fél 8-kor gyűltek össze a szabadalvó párt hely- ségében. A kettős katonai kordon, zöld galgaly, díszben kivonult bakákkal, este 7 órakor sorakozott s azonnal megszakadt a gyalog- és kosírozókölcsés és vonalokon Csak a fogadáshoz hivatalos egynék kocsijai ha- ladhatók keresztül. A hajóállomás várter- mében két óra után megjelentek: Hunyady Kálmán gróf főszertartó, Gabriányi Józ- sef vezérőrnagy tábornok, Ripp Károly báró és Thömmel Gusztáv báró vezérőrnagy- ok; Nyoloz ár előtt érkeztek Baross Ga- bor, Teleki Géza gróf és Wekerle Säu- gur miniszterek, Gromon Desz őllamtit- kár, gróf Szapary István főispán, a fő- város aszéről Rath Károly főpolgármester. Gerlőczy Károly alpolgármester, Róza Péter és Nagy Lajos tanácsosok, továbbá Schos- berger Henrik konzul, Török János főkapit-ány, Jekelfalussy Lajos min. tanácsos, B. Splényi Odón detektívnök sat. Kevésnel nyoloz előtt jött meg gróf Pejaceovich Mik- lós hadtestparancnok, Sternneck ezredes kí- zártában. A zenekar az osztrák himnusz- t játszotta, a Jellachich-ezredből képezett díszőrség parancnokai, Bográ István pedig megette a jelentést. Nem sokkal ezután érkezett József főherceg. A sa- baró Nyári Adolf főudvarmesterrel. A zene- kar ismét rázendítte a himnuszot s kivonult dísz-század tiszteletet. Ő fenégre élénk be- szédbe elegyedett a tisztelegre megjelent urakkal, el-elénte a díszleteket, a koron- s a huzididion szorongó néptömeget. A fel- rócsarnok díszítését közepén a király ő fel- sége mellözohrával, dicsőíleg említette Kö- nig rkápitányt előtt. A hajó a persze von- degekkel mondott időnél jóval később érke- zett meg. Már egészen beödlétedett, de a korzó vilamos fénye, a sokszínű lámpák és a lánggyókok annál bővebb világításba borít- k a Dunapartot. Kilencz óra 27 perczkor csengettylező jelző a hajó érkezését. Midőn a hajó kikötött, a zenekar a persa nem- zeti dal játszta, a sokaság dörgő dőn- sésebe tört ki. A sah kiszárván a hajóból, mindenekelőtt kezet szorított József főher- ceggel, majd a várócsarnokban Baross mi- niszterrel, ezután a többi miniszterekkel. A díszőrség tisztelegése után kocsiá szállt Józ- sef főherceggel és az „Angol Király”-be látogatott. Az utronal mentén minden ház- lalt volt vilgítva. — A kocsi lépésben haj- tatott s a sah érdeklődte b. Ertvös Józ- sef és Deák Ferencz szobrá, a lánshidat, A közönség kíváncsi szemmel kereste a sah

híres kedvencét, az ura sarkában járó A z i s szultánt. A negyedik kocsiában tlt s igen vidám és jókedvű fiúcskának látszott, ki inkább az utóznal tölöngő s éljenző tö- meget, a konstaberek díszruháit véze- gette, mint a tér szépségét és valódi látványát. Ugy elmulattott azon, hogy egy árboz órási lobogóját a szél mind- unta an egy sarokház ablakába csapta, s t- rébeontogtva az olajlyút csinos holgy- ket. A sah, ugy beazétte az „Iris” személyzet- e, neköbben keveset társalgott. Fszergem és Vác mellett szüntén nagy tömez dőnezett, a hajóállomás zászlóudszében állt s a Du- nára néző ablakok ki voltak vilgítva. A sah barátságosan integrált feléjük. Tizen- egy órakor dejenner-t, délután 6 órakor ebédet költött el, aztán kíséretével együtt lényék-poztette magát. Utköbben Horváth eszjányzenész cimbalmozott nekik. Erd- kes volt nézni az exotikus vendégeket, Csupa- napfőtött, szokatlan aroz, fekete szemek, fekete szakál, fekete ruha, fekete süveg, szánu aranyos gallokok, arany sűjtások, arany karkötők; köze közbü udveri csillag- jások osodálatos talárakban, persa papok olyan kátfánokban mintha csupa keleti di- ványokból kivagát szöveteke volnának bukolva. H lavány, komor férfiak, bere- vált fejökön a hátra-ropott asztrakán- sikkával, esztelent himzett fehér bő- nadragában. Mindez a sok furcsa em- ber némán, idegenszerű frgességgel sza- ladoz kézzel, lábbal, fejjel intget, de nem szól egy szót sem, mintha megannyi néma volna. A sah-iki tartózkodásának pro- grammját gr. Teleki Géza belügyminiszter oluklele alatt állapítak meg, természetesen a végleges eldöntést magára az uralkodóra bízva. A belügyminiszter felkérte V á m b é r y Armin orientalistánkat, hogy le- gyen, mint pr-rsa tolmács, a sah oldala mellett. Az előzet-s programmból a sváb- egyi kirándulás és a vörös-kereszt egylet Erzsébet-kórházának mektekítésé már t- ről- ről. A sah az „Angol király”-ben 82 szobát foglal el kíséretével, neki magá- nak 11 szoba van fenntartva. A szobák díszítésé tarka, keleti színpompával történt: egy sa- rtori a sah. Külföldi butorok és a hazai ipar termékei halmozósk fel. — Az előteremtől jobbra fekszik a fogadó-terem, melynek padlóját valódi persa szőnyegek borítják és melynek aranyozott butorai, majolika-vázái és Makart-bokrétaí közt szor- nyen húzódik meg egy keleti fapad. Ilyen fapadon szeret elméázni a perszák fej- delme. A fogadó terem mellett van a dolgo- zók szoba sarga selyem butorokkal, csil- gó üvegekkel. Aztán jó a szentélyi, a haló- szoba: a párti viláztartat keleti szobájának mása. Az ágy erős dísz, az ágyműt kézi himzéssel boritva, a lepdő finom szarvas- bőr, a tkaró trancsáni házi-ipari termék, Szomszédjában van az öltöző szoba, valódi keleti pazarlással elrendezve, meg a nyug- ágy sem hiányzik a rituális kenő- rkez. Az ebédlő-teremben csupa arany asztal készlet pompáz. A kis Asziszultán, a szerencsés gyermek szobái messzeesnek urától s két keleti modor- san butorozott szobából állnak; abakai a Mária-Valéria-utózára nyílnak. Több szobát am- n é g y a o s z á m á r a rendetkek meg, kiket a sah magával visz, de kik férfi ruhában járnak. Valóságos harem fogja őket befogadni, mit ajtjuk frle tolv-shabé persze felírat is elarul. Különben a sah és kísérete részére fenntartott lakostá yban mindentt persa felirások láthatók. Bécsből megien- ték, mik a sah kedvenc ételrei. Szereti a rizsből és trühsből főzött pilafot, melyet szőlőlevélben kéntzenek el; továbbá rizz- szel és trühsussal töltött ugorkát paradicsom mártásban. Ananasz, tengeri hal és minden- féle nyálakosság sem hiányozhat.

— Egy milliómos tragédiája. A te- merini családi drámáról a következő részle- teket írják: Mind bizonyosabá válik, hogy Fernbach Antal csakugyan a családi vi- szály áldozatának tekinten. A tsemirini kastélyban örökös volt a viszálykodás, mert Fernbachné ötreg napjaira gyanakvó félt- kenység ejtette rabjává s hetven éves fér- jét addig fildozte, gyötörte alaptalan vádjai- val, hogy végre meggyilkította vele otthonát. A milliómos elkeseredésében i v á s n a k a d t a m a g á t. Az alkoholizmus any- nyira megzavarta az öreg embernek egyb- ként is hanyatló értelmi erejét, hogy családja elvégre is gondnokáig alá helyezé- sére törekedett és hogy e még eddig nem történt meg, csakis az öreg heves ellenzé- se okozta. A család barátjának beavatkozása sinitotta el valahogyan a szerencsét- len ember haragját. Anyira meggyilkolte ot- honost, hogy több ezer hold fölött ajánlott nejeknek arra az esetre, ha elhagyja. A nő el is ment két-három hetre, de aztán megint visszatért. Ekkor határozta el magát Fer- nbach Antalt a horasztó tettre. A büntöyi vizsálatot, mint már jelentettük, az ügyi- déki törvényszék a vett jelentés után azon- nal megindította. Mint fávairati uton jelen- tik: a Temerinbe érkezett Radányi törvény- széki bíró, mint vizsgálóbíró, Popovics kir- ügyess jelenlétében fölvetta a helyszíni vizs- galatot s a bíró magát Fernbach Antalt is ki bírta hallgatni, s ki minden valószínűs- ség szerint életben maradt. A vizsgálóbíró Fer- nbachot természetesen letartóztatta s Uj- vidékre, a királyi törvényszékhez szállí- totta, a hol sebeit gyógy-kezelés alá vet- ték. Fernbach a vizsgálóbíró végzését a törvényszékhez főlbezte, a hol azonban hat megörösítették. Hír szerint Fernbach vallomással elég józanok s azt is bevallja, hogy előre készült a retienetes tettre. A budapesti bírőzn jatszott ugyan, de mint barátai mondják, mindig szerencsével. N é g y m i l l i ó t é r ő v a g y o n a mel- lett mintegy kilencszázezer forint adósága van Neje szűl. Heincz Mária egy apatni dúsagad polgár leánya s ötvenhat éves volt.

— Rüd hírek. Josipovic h- mre, az új horvát miniszter szeptember 2-án teszi le az esküt Ő felsége kezébe. — D u n a f ő l d v á r v á r o s a Kossuth Lajost egyhangulag diszpolgárává választotta. — Z a l a György szobrász a szabo- egyi márvány tanulmányozása céljából Gyergyóba utazott. — S z i l á g y i

Dez ő igaz-áptgymiszter Nagy-Károlyba utazik Károlyi István gróhoz. — N e s s v e d a István felszételt püspök, tiszor forintot adományozott a vácz-egyházmegyei tanítóit táptányzó jávára. — C z i m m e r m a n I s t v á n volt kalcsai érseki megbébeli áldozóp pap. kit vallásos buzgalma a zámbozi missiókba vezetett, nem sokára M gyarországba jön s a fővá- rost is fölkeresi, hogy a négerek megtéríté- sere adományokat gyűjtőbn

NAGYVILÁG.

— A persa sah elutazásáról Bécsből a következőket jelemtik: A sah vasárnap este meg jelen volt a bécsi udvari operá- ban és azután a Neriman tábornok bécsi persa követ által adott estélyen, melyen a sah a kis Asziszultánal visszavonulva, thozott, míg a kíséret a nagy ebédlőben volt együtt. Hétfőn reggel a sah 9 órakor utazott el Bécsből. Előbb azonban még intézkedett gazdár-jelme-adományozás fel- lutt, 161 rendjel és rendjel hagyván hátra, ezek között a nap- és országl-rend 16 nagykeresztjé. Bécsből az indulás a Prá- terben levő kikötőb történt, hol az „Iris” gőzös, ünnepélyesen felidőzve, már kora- reggel óta készen állott. A kikötőhid zászlókkal, szőnyegekkel s virággal volt ékítve. A hidon matrózok álltak sorfalat. Itt voltak együtt a Dunagőzhajózási társul- tagzatotánccosai is. Dél előtt három- negy órakor — midőn a persa és osztrák cselédégg már a hajón elhelye- zkedtek — megérkezett a kocsiak hosszú sora, melyek a saht és kíséretét a hajóra szállították. Királyunk megbízásából a saht Budapestre kísérték: B. Döpnér tábor- szerény, b. Thömmel követ, b. Goumoens alvezetés, b. Giesl százados, lovag Klauy az udvari vasuti utazások igazgatója, Pe- kots theresianiumi praefectus, mint tolmács és Oppenheimer consularis növendék, azu- tán 20 szozga, a magyar kormány részé- ről a saht a gőzhajón üdvözlék: Rapacs főfegyvelő, Málnay központi felügyelő és Asbóth ellenőr. A sok nyilt fogaton Ká- roly Lajos főherczeggel jött, ki a sahtól a hajón bucsuzott el, szintén gróf Pejacevich főudvarmester. A kis Asziszultán, a mint a hajóra lépett, összekutatta annak minden zegét zugát, a mi nagy de- rültséget keltett. Már 9 óra volt s az in- dulásra minden előkészület megtéetett, de Neriman khán követ még mindig hiányzott. Végre megérkezett az őt hozó fogat és a követ hajóra lépven, az azonnal annak indult. Károly Lajos főherczeg a bezálló hidon állt és tisztelettel a hajó el- indulásakor, mit a hajó földézetéről a sah viszonzott. A hajó árboczára a persa lo- bogó volt felvonva. A hajót Zettel kapitány vezérelte. A földéleten úttermet és kis szalont rögtönöztek a sah számára, és alatt van a fehérgálával és veressel díszí- tett szalon, melybe azon butorokat he- lyezték el, a melyek 1867-ben a b d u l A z i z i s z u t á n r e s z é r e k é s z í t e t t e k, midőn Bécsből Budapestre utazott. A hajó kony- hája az udvari konyha feügyelete alatt állott.

— Rüd hírek. A király Bécsből Ischbe utazott, hol veszernapig marad. — F e r e n c z - F e r d i n a n d főher- czegnek Vilmos főcsászár a fekete sas- rendet adományozta. — B e r l i n b e n a párti „Figaro” mintájára nagy nemzeti lib-rális lapot alapít nak berlini és hano- veri bankok. — M i l á n király Bjor- orszáiba utazott vadászatra Bray-Steinburg gróf bajor követ birtokára. — A g e n f i r e n d ö r s é g tizenöt oroszok s nyolcoz- van külföldie más nemzetűből külföldinek tudtára adta, hogy nem maradtaknkváj- ozi területen. — S á n d o r s e r b király- ról az a hír, hogy tavaszkor látogatást tesz az orosz udvarnál. — B a n k v á l s á g tört ki Turinban, hol a pénzügybank meg- szüntetete szelészit; a nagyobb pénzinté- zetek egyike volt a milliók vannak veszélye- ztetve. — A s s u r e t Olaszország felső részében győngye lesz, mert ott a peronos- pora nevű szőlőbetegség pusztít.

KÖZGAZDASÁG.

— Ausztria és Magyarország termése 1889-ben. A nemzetközi gabonavásár h tőny nyílt meg Bécsben mintegy 2500 részvető je- lenlétében. A vásár eredményéhez eleve sem kötöttek nagy reményeket, s az árak hullámzására alig lesz az befolyással. Bennt- ket a legközelebről az a jelentés érdekel, melyet a monarchia terméséről előterjesztet- tek, s ez a következő:

Az idei aratás a monarchia mindkét államában az évtized legrosszabbjái közé- tartozik, minthogy Magyarország egyetlen megyéje és Ausztria egyetlen része sem rendelkezik közepén felül való terméssel és csak nagyon kevés helyen van középtermés, míg a legtöbb vidéken jelentékeny hiány ma- tatkozik.

M a g y a r o r s z á g b a n (sz erdélyi részekkel együtt) 5.1 millió holdat tett a b u z á v a l bevetett terület, te- hát 215,000 hektárral többet, mint tavaly. S. ámba veendő még az is, hogy tavaly az áradások tettek nagy területeket termelke- lenekké, a mi az idén sem történt. A szá- mítás alapul az egyes megyékben azon- ban csak az 1887/89-iki 842.415 hektáryi bevetett terület szolgálhatott, mivel nem tudni, mely megyék közl és mily mérvben oszlik meg a területi többlet. Ily számitás szerint egyetlen megyének nincs közepén felül-főtt középtermés sem, hanem mind- egyikben hiány mutatkozik. A különbség csak az, hogy a hiány a Tiszvidéken, a Bánátban, a Bacsókában és Erdély nagy ré- szében nagyon jelentékeny, míg a déli vas- ut mentén, Horvátországban, a Dunától jobbra és Nagy-Szeben, Fogaras és Brassó közt, valamint a nagyobb hegyvidékekben kevésbé. A termés hektáronként 6—14 mm. közt váltakozik (8 és egy fél—8 mm- 1600 négyzetölés (kataszteri holdanként). Az egész termés a 2,822,415 hektáron min-

egy 25 és egy fél métermázsát tesz, a melyhez még hozzászámítandó a 215,000 hektárral nagyobb idei terület 24 millió métermázsanyival. Magyarország, Erd- ely, Horvát-Szlavonország és a katonai határvidék összes termése tehát 27 és há- romnegyed millió mmt teona, a mi a kö- zépterméshez képest — a nagyobb terület beszámításával — 12 millió hektoliternek felel meg.

A buza szine jobbra piros, minőség- sulya nagyon változó és szeme sok helyt szorult. Vannak azonban kifogástalan buzá- k is. Az őszök kevés.

A u s z t r i á b a n 1888-ban 1185,744 hektárt vetettek be b u z á v a l és e t- erült az idén sem igen változott. A beve- tett terület 10 százalékán (Felső Ausztria egyes részeiben, Salzburgban, Karinthában és Cs horaszágban) közepén felül a termés, 10 százalékán közepesül és 80 százalékan (Csehoraszág egyes részein, Morvaországban Sziléziában, Galiciában és Bukovinában) közepén alól való. A hiány három millió hektoliterre tehető. A hozam 1—15 hekto- liter közt váltakozik, hektáronként és az egésztermés 9 millió mm. A buza szine nagyrészt piros, de a szem kicsi és sulyban nagyon különböző.

A r o z s s a l bevetett terület Ma- g y a r o r s z á g b a n (Erdélylyel) 1,281,537, Horvát-Szlavonországban és a ka- tonai határvidéken 103,089, összesen tehát 1,384,626 hektárt tett. E területnek alig 2 százalékán volt közép a termés, míg 98 százalékán közepén alól való. A termés 8, a hiány 7 millió hektoliter. A minőség általá- ban kielégítő, a szin haloványzöld.

A u s z t r i á b a n 2013 360 hek- tárnyi vetés mellett 8 százalékl közepén fe- lül, 18 százalékl közép és 74 százalékl köz- epén alól való. Termelt 16000 mm.; a hiány 4 millió hektoliter. A szem vékony, nyo- mot, de a szin világos és az áru különben is tiszta.

A r p á b b a n (Erdélylyel) 1,025,928, Hor- vát-Szlavonországban és a katonai határ- vidéken 42,341, a magyar korona országai- ban tehát 1,068,269 hektárt vetettek be. Az eredmény nagyon rossz, különösen a ta- karmányárpa-termelek-vidékekben. A hiány 8 millió hl. A szem kevésbé telt és szine részint sarga, részint fehér. Különösen a ta- karmányárpa sörült és kulland; sulya nagyon alacsony.

A u s z t r i á b a n 1,131,436 hek- tárnyi vetésből 13 százalékl közepes, 87 szá- zalékl ellenben közepén alól termést ad. A hiány 4 millió hektoliternyi. Különösen a takarmányárpa minőségé gyenge; a mag- vak kemények és soványak.

Z a b b a l M a g y a r o r s z á g b a n (Erdélylyel) 1,058,344, Horvát-Szla- vonországban és a katonai határvidéken 111,550, összesen tehát 1,169,894 hektárt vetettek be. Középtermést 14 százalékl, k- közepén alól valót 86 százalékl ad. A ter- més 9 millió hektoliterrel kisebb. A minő- ség is sok kívánnivalót hagy fenn, mint- hogy a szem sovány, apró, szorult és az áru effektív sulya mindössze 40—48 kgot tesz.

Ausztriában a zabbal bevetett terület 1,873,271 hektárra rugott, a melyből 3 százalékon közepesen jobb, 9 százalékon köz- p e s és 78 százalékon közepén alól a termés. A hiány 5 millió hl. A minőség jobbra kielégítő. Az effektív suly 45—52 kg. közt váltakozik és a termés idegen anyagoktól ment.

Ezek szerint a becslésekhez képest az osztrák-magyar monaroh a idei termésé k i s e b b; brában 15, rozában 11, árpa- ban 12 és zabban 11 millió hektoliterrel.

A t e n g e r i - t e r m é s r e M a g y a r o r s z á g b a n részben jók, részben közepesek, rész- ben nagyon jók a kiltások. Ausztriában is jók, részben középszertek. H u v e l y e s e k b e n M a g y a r o r s z á g b a n közép, Ausztriában győngye középtermést várnak. A b u r g o n y a t e r m é s a n a l u k i s, Ausztriában is kielégítő- nek ígérkzik.

Ily körülmények közt Ausztria-Magyar- ország kivitelképessége nagyon győngye. A monarchia saját szükséglete a burzában 37 millióra rug; az idei termésből tehát kivi- tel- mi sem jut. Mivel azonban még jelen- leg is mintegy 5 millióra rugn k a tavalyról fennmaradt készletek, a melyek már szükség- lettelük túlfedezik, e mennyiség kivitelő- volta. Am a rosztermés oly rossz, hogy még az esetre is, ha a szeszpar saját szükség- letére pótanynaghoz nyul, a 24 millió mm. alig lesz elégséges és tehát a foyasztásnak szükséglete a roszaltat helyett barna buza- lizettel kell majd fedeznie. Ily módon pedig meg volna már a helye idebenn a jelzett 5 millió mmmak is. Ha azonban tengeri és burgonya bőven terem és a buza ily módon felhasználhatni nem fog; valamelyes kivi- telnek mégis lehet. Rozsban és zabban min- den kivitelt ki van zárva. Malátárapból sibenben lehet 1 1/2—2 millió mmmnyi kivite- lünk.

A százalékoszerű végeredmények: M a g y a r o r s z á g b a n: buza 72, roz 59, árpa 53, zab 56%; Ausztriában: buza 83, roz 86, árpa 79, zab 86%.

VEGES KÖZLEMENYEK.

— A regale-bérlők országos küldöttsé- gét N e p p e l Ferenoz orsz. képviselő vezetése alatt hétfőn délelőtt fogadta a pénzü- gyminiszter; a küldöttség tagjai voltak: Weisz Mór Kolosvá, Weisz Sándor Nagy- várad, Lippe Vilmos Hatvan, Grimm Izidor Gyoma, Weisz Mór Zilah, Nyitrai Jakab Török-Szent-Miklós, Jakabfi Lipót Eled, Mandel Israel Nyírabör, Schik Izidor Nagy- bánk és Flamn Miksa Egyek. A küldöttsé- g szozóka dr. Popper Mór debreczeni ügyvéd felvitte a miniszter figyelmét a so- kat karouult regale-bérlők érdekeinek te- kintetbevetélére és méltánlására. A mi- niszter válaszában megnyugtatta a küldöttsé- get, hogy a regale-bérlők méltános igé- nyére tekintettel lesz, egyuttal megbizta ér- tekezleti jegyző dr. Popper Mór ügyvéd, hogy a régi és nagyobb bérlők névjegy-ékét állítsa össze és terjessze be.

— Alapítási tevékenység. Nagy örven- détesz mozgalom mutatkozik ez idő szerint nálunk az ipart-lepek létesítése terén. A s z ó v ö s i p a r fejlesztésére érdekeltek elől sorban egy felsőmagyarországi gyapju- ggyárról van szó, mely angol tőkével kelet- keznék. Baross kereskedelmi miniszter évek óta biztositotta a létesítendő vállalatot nagyobb posztómentésű átvételére, mely- nyel az állami alkalmasságban levő tisztvisel- lők és szolgák rubásata fedeztetnék. Terve- zés szerint egy u j b a j ó é p i t ő s e i v á l l a l a t és kisebb gépek készítésé- sére szolgáló telep létesítéséről is. Nagy akció mutatkozik a c z u k o r g y á r - l a p i t á s t e r é n i s; több új telep mári tényleg csaknem üzemtépés és a t-mesvár- oszokgyár fel ptése is el van határozva; — A banktétel terén eltkitve az ipar- oztókra szolgáló banknak még kissé hóm- lyos eszméjéről — új alapítások egyelő- nem igen várhatók. — De pénzünté- zeteink, melyek már is nagyon ked- vező eredményekkel dolgoztak a félévi mérlegk tanúsága szerint nagyon élénk üzsi csomdagnak várnak. A magyar általános hit- elbankot és a pesti magyar kereskedelmi bankot s előlegekkel járó ügyletek foglal- koztatják. Nincs messze már az idő sem, midőn a r e g á l e k ö t v é n y e k kibocsátására vonatkozó előkészületek fognak megkezdődni és közel van az az időpont is, midőn az első hazai takarékpóztó és a magyar jelzáloghitelbank által kibocsátandó 50 milliónyi elsőbbségi kötvények is piacra kerülnek.

— A bécsi nemzetközi gabonavásárról a következőket írják: A vásár első napja meggyőzhetette az intézőket arról, hogy a Magyarországban megindult mozgalom nem volt eredménytelen. Nagyon kevesen látog- atták a rotunda oszarnokait és mivel az il- letékes faktorok teljes tudatában vannak a gyér látogatottság okainak: N a s c h a u e r elnök, valamint a kormány képviselőjének és a helyettes polgármesterek beszédei nem is voltak mentek a Bécsben uralkodó szociális állapotokra való szelészakról. A mon- archia különböző részeiből a gabonavásár- nak csak nagyon kis számmal akadtak lát- ogatói, a külföldi meg jóformán nincs is képviselve. Alig is jelent meg valaki ko- molyzleti szándékkal és tényleg az első délelőtti órákban nem is történt egyetlen kötés sem. Csak a r p a í r á n t mutatkozott némi kereslet és e cikiben tényleg történt is néhány eladás a kivitel számára. Csehor- szágnak jobb levén a termése: most ver- senytárs gyanánt lép fel Magyarországgal szemben és már tényleg el is adott zabot és árpat a külföld számára. A déli órákban T a a f f e miniszterelnök és B a o q u e - h e m kereskedelmi miniszter jelentek meg a csarnokban és élénken tudakozódtak a gabonakereskedés menete iránt. Távasszakkor a miniszterelnök őrmét nyílvánlatozta a fele- leti, hogy a régi gabona- és lisztörszék- nek sikerült a gabonavásár kontinuitását fenntartani. — A vásár első napján az üz- leti konjunktúra nem ment jelentősebb vál- tozásra keresztül. A nemzetközi bizottság jelentései általában megfelelnek ama kép- nek, melyet az érdekeltek maguknak az idei aratásról állítottak. Csak O r o s z o r s z á g a r a t a s t ö n k fel még k e d v e s z ö t l e n e b b szinben, semmint koráb- ban hitték. Az effektív piacon, csaknem teljes a b é t l e n s é g. A kivi- tel stagnál és a foyasztás várakozó magatartást követ. — A b u z a r a k n e m v á l t o z t a k, de az irányzat az üzletelenség hatása alatt inkább lany- hullt. A többi cikkek fenntartották áraikat. Figyelmet érdemlő kötés csak esz h r b k a n történt 6.40—6.50-nál. A r p á b a n volt valami üzlet, mivel a kivitelt is némi érdeklődést mutatót e cikket irant. 2000 mm. boglari 9.2500 mm. tiszavida 8.31 ffrtal kötetett. Cseh sörrendő árpa 8.40—9 ffrtal zárult. A h a t á r i d é k l a n y h u l t a k és a jogyzések a következők: buza őszre 8.75—8.71—8.72, buza tavaszra 8.70—8.33—8.32, roz őszre 7.07—7.08—7.06, roz tavaszra 7.48—7.49, zab őszre 6.74—6.76, zab tavaszra 7.18—7.19, tengeri 1886. május—januusa 5.96. Mindent összeveve a gabonavásár első napján a forgalom nem tett annyit, mint a budapesti tőzsdén bármely normális üzleti napon. Ez ideig tehát teljes a fiaszko.

— Szesz-üzet. — (Augustus 27.) (B.) Szesz. Készárú nagyban 49.25—50. kicsinyben 50' hordó nélkül pr 100 Liter 1/2 35 frt foyasztás adó.

— Budapesti gabonázás. — (Augustus 27.) Jó kínálat, szilárd vételköny. Forgalom 2000 mm. Osz buza 8.57—58. Tavassz buza 9.17—18. Maj—januusi tengeri 5.60—61. Osz árpa 6.27—29.

Hivatalos ártoány a budapesti áru- és értéklőzsdén 1889. évi augusztus hó 27-én.

Magyar aranyjárdék 4. sz.	90.75
magyar papírjárdék 5. sz.	94.80
magyar vasuti kölcsön	100
magyar keleti vasuti államkötvény 2 kib.	100
magyar keleti vasuti államkötvény 3 kib.	113.25
magyar keleti vasuti államkötvény 4 kib.	104.75
magyar földterhermentés kötv. sárdék	104.75
magyar földterhermentés kötv. sárdék	104.75
Temes-bánái földterhermentési kötv. sár.	104.75
Temes-bánái földterhermentési kötv. sár.	104.75
Erdélyi földterhermentési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földterhermentési kötvény	100
Magyar földterhermentési kötvény	137.50
Magyar nyelomény-sorozat-kölcsön	130
Tiszántúli állami kőbányák	88.25
Osztrák járdék papírban	64.25
Osztrák járdék esztében	9.48
20 frankos arany (Napoleón)	62.20
Rémet bírodalmi márká	113.25
London	11.98
30 márkás arany	11.98

Felelős szerkesztő: HUNDY ÁRPAD.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Augusztus 27-én.

	Pénz	Arany		Pénz	Arany
M. kir. arany. adóment. 48	101 60	101 90	Megy. orsz. bank részvény-társaság		
" papíradék adóment 58	94 25	94 55	Osztrák hiteltársaság	311	311 20
M. vasút köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 58	145 25	146	Osztr. magyar bank	880	885
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	145 25	146	I. magy. iparbank	153	155 60
M. 1869. kel. v. é. kötv. (ela.) adóment 58	99 50	100	Pesti magy. keresk. bank	712	715
M. 1873. kel. ár. v. szb. (ela.) adóment 58	119	120	Bécsi bizt. társulat	188	17
M. 1876. kel. aranyban (ela.) adóment 58	115	115 50	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	215	17
M. kir. nyereség-kölcsön 100 frt	138 50	139 50	Előd magy. általános bizt. társ.	3140	3150
50 frt drbja	138 50	139 50	Fonciere pesti bizt. társ.	66	67
Tiszai s szegedi kölcsön 48	126 50	127 50	Magyar-francia bizt. társ.	945	955
M. k. földm. kötvények 58	104 75	105 25	Pannónia visszá. társ.	528	531
rad 58	104 75	105	Concordia malom	1045	1050
M. k. földm. kötvények temesi 58	104 75	105	Első budapesti malom	242	244
rad 58	104 50	105 50	Hengermalom	595	600
M. k. földm. kötvények hrvváth-orosz. 58	104	105	Lutza malom	252	255
M. k. földm. kötvények erdélyi 58	104 50	105	Molnárak és sütők malom	353	354
(100 ita 58)	98 50	99 50	Pannónia malom	755	760
Szöllődezan-avált. kötv. (100 frt) 58	99	100 50	Viktoria malom	130	132
Pest vár. kölcsön 1870. évből 68	159 75	107	"Adria" m. tengeri hajó. társ.		
" 1871. évből 68	107	109	Alföld-fiumei vasút 58	175 50	176 50
Budapest főv. 1860. kölcsön 68	100	100 25	Battaszék-domb-zakany		
Budapesti bankgyes. részvny.	100	100 50	Déli vasút 58	154 50	155 50
Magy. ált. hitelbank	281	281 50	Eszákeleti vasút 58	194 50	195 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.			Erdélyi vasút 58		
Magy. lez. s pénzváltóbank	99 25	99 50	Győr-sopron-ebenfurti vasút 58	142	143
			Kassa-oderbergi vasút	160 50	161 50
			Magyar galiziai vasút	167 50	168
			M. ny. v. (sz.-györgyvári vasút)	232 50	233
			Osztrák áll. vasút 58	188	189
			Pécs-laci vasút 58	246	248
			Tisza vidéki vasút 58		
			Osztr. dunagőzhajózási		

!Felülmul minden versenyt!

17 frt 75 kr. egy teljes ág berendezés.

Előleges jelentés iskolai idényre.

17 forint 75 kr.

- 1 Tengrifü madracz
- 1 Levarott szalmazsák
- 1 Keil párna tengerifü
- 1 Párna tollal
- 1 Ruge vagy perkail paplan
- 2 párna áthuzva
- 1 Paplan-lepedő
- 1 Lepedő
- 2 Türolköző

17 forint 75 kr.

Szabók részére legszükségesebb!

WATTA, sötét, kiló száma 38 krtól fejbbr.
" tiszta fehér dtz. " 80 "
" egész fekete " " 1.75 " "

Ürményi Tobiás,

ágyemű üzletében
ARAD.

Főter 25, Pénzügyi palotával szemben, Neumann-féle ház.

A következő idényre kitűnő minőségű borprens-zsákok.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára
és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szív-sen ajánlok minden barhól és bárki által hirdett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s közelben tart következő megbízható határu szerezket:

- Chinin-cukor és Chinin csokoládé, gyermekeknek ható hidrogén elleni szor, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 8 kr.
- Misera-cseppek, szor, legmegbízhatóbb szor hidrogén elleni foltókat számára. Egy üveg 75 kr.
- Circassian, Biztos határu és ártalmatlan szerkesztől hajfejtőszert. — Egy üveg 1 frt 40 kr.
- Dr. Bruntzik fogcseppei, bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 85 kr.
- Serail-arczenőcs, az arcon mutatkozó szorok, pattanások és májfoltok ellenére a legalkalmasabb szor, mely bőrszövetet határu minden más szor felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.
- Anosmin, A lélekedés és feltérés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.
- Valódi tokaji bor, Kiváló minőségű, dr. Szabó Gyula világhírű pinzejéből. Ára 1 üvegnek 8 és 4 frt.
- Ménési aszúbor, Egy 35 centil. üveg 1 frt 50
- Chinabor, 2° Chinastaralomal. Egy 30 centil. üveg 1 frt.
- Vasas Chinabor, 2° Chinin és vasoxysterlalomal. Egy 30 centil. üveg 1 frt.
- P. p., 2° Chinastaralomal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.
- Üvegmaró tinta, Egy üveg 1 frt.
- Salon-bengáli tüzek, Füst és szag nélküli, vörös, fehér és sárga színben. Egy kl. 2 frt.
- Magnesium fáklyák, 150 normal gyertya-egő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb 2 frt 10 kr.
- Iroda tintapor, (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/4 literre 10 kr.
- Dr. Kepes fagy blzsama, A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.
- Lang rheuma ellenes szere, Mindenféle böi eredetű rheumás és oszoros fájalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.
- Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést, légúti betegségeket, tüdőgyógyításra alkalmas. Ára 40 kr.

Minden gyógyszer — a pakolási eszköz kiltéknek hozzájárulással — bárholva posta útján is elküldtünk. Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden veg. és látra megfizethető és elküldtünk.

Aradon, 1889. április 30-án.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Minisτέρα f. évi 34893—V. 15 számú rendelete lapján a temesmegyei Belotáncz község menti marospart megvédéséhez valamint a Kelmák község menti és Ho-szuszó község feletti partvédműveknél végrehajtandó pátmunkákhoz szükséges kőanyag termelése, szállítása és elhelyezésének biztosítása céljából f. évi szeptember hó 7-én az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében (Szarvas-utca 1. sz.) zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A vállalatot szabályzó szerződés tervezete, az általános és részletes építési feltételek, oloméret, költségtetés és tervek az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Az ajánlattevő köteles magyar nyelven szerkesztett ajánlatában világosan kijelenteni, hogy a helyi viszonyokat ismeri, a szerződési tervezetet és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételeket megtekintette és azokat változatlanul elfogadja; köteles továbbá azon egységárgakat, melyek mellett a szóban forgó munkálatokat elvégeztetni hajlandó, számokkal és betűkkel világosan és érthetően kiírni.

Ajánlatok egy az összes valamint a partvédművek által egyenkint igényelt kőanyagokra vonatkozólag is tehetők.

Az 50 kr-os bélyeggel ellátott ajánlatok öt pecséttel lezár és az ajánlott tárgyat képező munkálatokat jelző felirattal ellátott borítékban, melyhez egyúttal a költségvetésileg előirányzott összeg 5 százalékának megfelelő bánatpénznek övadékképes értékpapírokban vagy készpénzben az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál f. évi szeptember hó 7-ik napjának d. e. 10. órájáig az ajánlattevő által szállítani szándékolt kőanyag mintájával együtt nyújthatók be.

Bánatpénzt sem képezzen sem értékpapírok a versenyárgyalásnál el nem fogadottnak, szintegy táviratilag küldött ajánlatok vagy oly ajánlatok, melyen a jelen hirdetményben megszabott beadási határidő letelte után érkezőnek be, figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok a kitűzött határrapón délelőtti pontban 10 órakor nevezett folyammérnöki hivatal helyiségében fognak hivatalosan felbontatni, mely felbontásnál ajánlattevők is jelen lehetnek.

Aradon, 1889. évi augusztus hó 26-án.

M. kir. folyammérnöki hivatal.
Sántay Lajos,
kir. főmérnök.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 1521.434 sz. a. kelt határozatával hozott, és a nagym. k. Belügyminiszterium által 67690. 886 sz. a jóváhagyott szabályrendelet alapján felhivatik a város lakossága, hogy a kertekben különösen almafák-n mutatók vértéket, a mutatókásakor azonnal a kapitányi hivatalnál bejelentésék.

Egyszermind a vértett (Schizocozura lanigera) rövid ismertetése, és irtásának módja a nagym. k. Belügyminiszterium 14063—885 sz. a. intézményével kiadott utasítás alapján a következőkben közölletetik.

a. A vértett észrevehető, mrrt hátát, és testének régi sűrű fehér gyanpuszert pehely borítja és a vékony faágaknak a föld felé eső részén nagyobb sámban csoportosul, miáltal szembevetülő fehér foltot képez.

b. A meglepett fiatalabb fák, alsó galyak fertőlenitására ajánlatik 50 grm fekete szappan 100 grm. kozma szesz, (angol alkohol) 200 grm. borszész, és 650 gram. vízből álló keveréket használni, melyet a galyak és csemeteknek a rovar által meglepett részei gondosan bekenendők.

Megépett öreg fák petróleummal be ecsetelendők, fiatalabb fáknál a petróleum 25 része vízzel feleraztendők.

Minután a vértett az almafák gyökerein telet át a fák körül a föld agyókerekig kásandó, törölt oltatlan mésszel behintendő, aztán földdel ismét be takarandó.

Oltó galyaknak más község határából, vagy nyugot E ropa államokból behozatala tiltatott.

Arad, 1889. évi augusztus 21.

Urbányi.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a glogováci gyamp-nizár végrehajtónk Reisz János és neje, Schmalbach Katalin vé. rehatást szereztek elleni 231 f. 20 kr. tők. köve. és s jár. iranti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék területén lévő Glogovác községben fekvő a glogováci 123 sz. tjkói yvben A—1.—1. sor sz. a. 283 hrsz. ingatlanra az árverést 497 frtban elrendelte és hogy a fenebb megjelölt ingatlanra az 1889. évi szeptember hó 14-ik napján délelőtti 9 órakor glogovác községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatul fognak.

Arverési s andékozók tartoznak az ingatlan becs. árának 10 százalékát vagyis 49 frt 70 krt, készpénzben vagy az 1881. IX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árvalyamma számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminisiteri rendelet 8 §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a küldött kezéhez letenni, avagy az 18-1. LX. t. cz. 170 §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismorvenyt átszolgáltatni.

Aradon, 1889. április 30-án.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

Ertesítjük a t. cz. szállítókat, hogy 5 és ványolaj szállító és 5 szeszszállító tartánykocsit általános használatra illetve első sorban azoi felek rendelkezésére tartottunk fenn, melyek ly kocsik felett nem rendelkeznek s az említett kocsikat egyes menetekre esetről-esetre használni kívánják.

Ezen kocsit után külön használati bér nem lesz fizetendő

Jelzet tartánykocsiknak megrendelése min dig a tartánykocsit vagy kocsikat használni kívánó czég székelyhéz tartozó legközelebbi tizletvezetőségünknél eszközzendő, melynél az ez ügyben fennálló közlelbi feltételek is megszerezhetők.

Budapest, 1889. augusztus 5-én.
Az igazgatóság.